

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

V.7010.134.2019.ET

Pan
Prof. Łukasz Szumowski
Minister Zdrowia

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Środki masowego przekazu co pewien czas informują o wzroście liczby zachorowań na odrę¹. Pojawiające się w przestrzeni publicznej głosy ekspertów wskazują na epidemiczny wzrost zachorowalności na odrę. Problem szczepień ochronnych również powraca w kierowanych do mnie skargach indywidualnych pacjentów oraz ich rodzin. Mając na uwadze powyższe, pozwalam sobie zwrócić się do Pana Ministra w sprawie obowiązku szczepień ochronnych.

Jak wynika z danych przekazanych przez GIS na łamach informacji prasowej, do zachorowań na odrę dochodzi najczęściej w województwie mazowieckim, śląskim i małopolskim. Krajowy konsultant w dziedzinie epidemiologii Pani dr n. med. Iwona Paradowska-Stankiewicz wskazała, że odra to jedna z najbardziej zaraźliwych chorób w populacji – chora osoba może zakazić od 12 do 19 osób z najbliższego otoczenia². Oznacza to, że do końca roku na odrę może zachorować kilka tysięcy Polaków. Moje zaniepokojenie budzą doniesienia ekspertów wskazujące na to, że zgon z powody odry w Polsce jest kwestią czasu.

¹ Karolina Nowakowska „Rośnie liczba zachorowań na odrę. Pierwszy zgon jest tylko kwestią czasu” opubl. 18.06.2019 r. <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/1417945.zachorowania-na-odre-w-2019-najnowsze-dane.html>, Klara Klinger, Patrycja Otto „Zmasowany atak odry nadciąga ze Wschodu. Nadzieja tylko w szczepionkach” opubl. 28.08.2019 r. <https://serwisy.gazetaprawna.pl/zdrowie/artykuly/1427494.odra-ze-wschodu-w-polsce-szczepionki.html>.

² „Dzięki szczepieniom społeczeństwo polskie jest bezpieczne” opubl. 4.11.2018 r. <https://gis.gov.pl/zdrowie/profilaktyka/dzieki-szczepieniom-spoleczenstwo-polskie-jest-bezpieczne/>.

Warto przy tym nadmienić, że sytuacja zachorowalności na odrę w 2019 r. jest kontynuacją wzrostu zachorowań z 2018 r. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego odnotował, że od początku 2019 r. zgłoszono 1368 przypadków odry, w tym samym czasie rok temu – 126 zachorowań³. Zgodnie z informacjami przekazanymi z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego obserwowany w 2019 roku epidemiczny wzrost zachorowań na odrę wystąpił po blisko 10-letnim okresie, w którym choroba była bardzo dobrze kontrolowana, bliska eliminacji.

Pragnę przypomnieć Panu Ministrowi, że w ubiegłym roku podejmowałem problematykę szczepień ochronnych w aspekcie generalnym w związku z narastającym społecznym zaniepokojeniem związanym z wyższą liczbą przypadków zachorowania na odrę⁴. Powyższe wystąpienie miało na celu uzyskanie stanowiska organów władzy publicznej dotyczącej aktualnej skali zjawiska, monitoringu sytuacji, a także działań i zamierzeń w kierunku zapewnienia profilaktyki chorób epidemicznych. Wówczas wskazałem, że obowiązek osób przebywających na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym w ramach Programu Szczepień Ochronnych wynika z mocy ustawy, wyrażonej w art. 5 ust. 1 pkt 1b i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018 r. poz. 151 z późn. zm.). Obowiązek ten tylko przez ustawodawcę oraz Ministra Zdrowia (w zakresie ustalenia wykazu chorób zakaźnych objętych obowiązkiem szczepień ochronnych oraz osób lub grup osób obowiązanych do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym) może być zniesiony lub ograniczony. Powołana ustawa określa zasady i tryb zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz problem wykonywania szczepień ochronnych, w tym zasady przeprowadzania szczepień i tryb zgłaszania niepożądanego odczynu poszczepiennego oraz zasady finansowania kosztów świadczeń zdrowotnych udzielanych w związku z leczeniem niepożądanych odczynów poszczepiennych (rozdział 4). Zawiera również przepisy karne dotyczące m.in. szczepień ochronnych (rozdział 9). Prawny obowiązek osób przebywających na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym w ramach Programu Szczepień Ochronnych wynika z mocy ustawy.

Docierające do mnie informacje obrazują, że problem szczepień ochronnych jest nadal aktualny, a wręcz się nasilił. Przy tym pragnę podkreślić, że Konstytucja RP zobowiązuje władze publiczne do zwalczania chorób epidemicznych (art. 68 ust. 4). Art. 68 Konstytucji stanowi, że każdy ma prawo do ochrony zdrowia (ust.1) oraz nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym,

³„Jak wiele zachorowań na odrę występuje obecnie w Polsce?” <http://szczepienia.pzh.gov.pl/faq/jak-wiele-zachorowan-na-odre-wystepuje-obecnie-w-polsce/>

⁴ Wystąpienia do: Ministra Zdrowia, Minister Edukacji Narodowej oraz Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 14 grudnia 2018 r.

osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku (ust. 3). Prawo do ochrony zdrowia jest konstytucyjnie gwarantowane i to nie tylko jako prawo, które nadane zostaje jego adresatom przez władzę państwową, ale jest to prawo podstawowe wynikające z przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka, którego przestrzeganie władza państwowa jest zobowiązana ochraniać⁵.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w podnoszonej sprawie.

⁵ Zob. A. Zoll, *Problemy służby zdrowia w świetle doświadczeń RPO*, Prawo i Medycyna 2000, nr 8, vol. 2.